

Iryna Nedoshytko,
PhD of Historical Sciences, Associate Professor, Head of the
Department of Information and Socio-Cultural Activities of WUNU

Lesya Bilovus,
Doctor of Historical Sciences, Professor of the Department of Information
and Socio-Cultural Activities of WUNU

Teofilia Vilkova,
Senior Teacher of the Department of Information
and Socio-Cultural Activities of WUNU

Social media as an advertising resource of a modern library

The article discusses the possibilities of use the newest web-technologies to optimize the multi-vector work of libraries, not only implementation of their accumulative and information functions in the Internet environment.

It is emphasized that the late 90s of the last century were marked by the emergence and spread of blogs, and in the early 2000s they were transformed into social media, which became an integral part of everyone's life. Due to the COVID-19 pandemic and the increase in the number of blogging platforms, this type of activity has gained popularity, and the number of users and their activity in the online environment is growing every day.

It is proved that the use of new media in library activities, such as blogs and social media, helps libraries to interact with their readers. Due to the internet-platforms libraries can improve their services, which include the following: processing reference requests, assistance in finding materials, formulating advice on choosing information and search strategies, and round-the-clock information and communication services.

It is found that the use of social media will help to involve library users in discussion and events. For example, blogs can be used to clarify various library issues; to expand professional contacts; to build a positive image; to encourage users to become partners and sponsors of the library; to organize and conduct seminars, workshops, e-exhibitions; to inform about new acquisitions; to announce events, organize surveys and contests; to review books; to publish lists of debtors, and to earn money using targeted advertising.

Keywords: library; Internet environment; information space; social networks; blogs; account; Instagram; YouTube

References

1. Dean B. (2022). *Social Network Usage & Growth Statistics: How Many People Use Social Media in 2022?* Available at: <https://backlinko.com/social-media-users>.
2. *URBAN library*. [@urban_biblioteka]. (2022). Available at: https://www.instagram.com/urban_biblioteka.
3. *San Francisco Public Library*. [@sfpubliclibrary]. (2022). Available at: <https://www.instagram.com/sfpubliclibrary/>.
4. *Burlingame Public Library*. [@burlingame_library]. (2022). Available at: https://www.instagram.com/burlingame_library/.
5. *New York Public Library*. [@nypl]. (2022). Available at: <https://www.instagram.com/nypl/>.

Надійшла до редакції 11 січня 2023 року

З АРХІВУ КНИЖКОВОЇ ПАЛАТИ УКРАЇНИ

УДК 019.912:004.65]:070.48]:[015:061.1](477)]]'1961'(045)
DOI: 10.36273/2076-9555.2023.1(318).42-47

Світлана Шульженко,
старший науковий співробітник
Державного архіву друку Книжкової палати України,
e-mail: arkhiv@ukrbook.net

Катерина Шульженко,
науковий співробітник
Державного архіву друку Книжкової палати України,
e-mail: arkhiv@ukrbook.net
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4964-6190>

Створення електронної бази ретроспективної бібліографії газетного фонду Державного архіву друку (на матеріалах 1961 року)

Підготовлена авторками стаття є наступною у справі оприлюднення результатів аналітико-статистичного опрацювання фонду газетної періодики, що зберігається в Державному архіві друку Книжкової палати України. Пропоноване дослідження актуалізує газетну періодику 1961 р.

Дотримуючись затверджених вимог до звітної продукції, авторки порушують проблему дослідження газетної періодики, зосереджують увагу на її жанровості, форматі, видавничих стандартах тощо.

Метою статті є подання узагальненої картини розвитку газетної періодики в Україні у 1961 р. Методами наукового дослідження стали загальні (порівняння, вимірювання, аналіз та синтез) і спеціальні (групування, графічне представлення, кореляція даних, компонентний аналіз, утворення рядів динаміки). Параметрами для проведення аналітико-статистичного опрацювання фонду газетної періодики слугували такі показники, як географія розташування видавництв; динаміка розвитку з погляду зростання накладів друкованої продукції; статусність та цільове призначення газетних друків; мова видання тощо.

Дослідниці також проаналізували контент українських радянських газет зазначеного періоду та зробили висновки щодо їх відповідності тогочасному суспільно-політичному режимові. Окремим дослідницьким епізодом статті стали колгоспні газети, що на окресленому етапі розвитку України набули особливого динамізму.

У проведених роботі авторки спіралися на чинні в Книжковій палаті України вимоги та стандарти щодо створення електронних баз даних ретроспективної бібліографії.

Ключові слова: преса; газета; газетний фонд Державного архіву друку; типи радянської газетної періодики; електронна база даних ретроспективної бібліографії

Постановка проблеми. Інформаційну політику сучасної України спрямовано на всеосяжну цифровізацію життя та діяльності суспільства. Зберігаючи друковану спадщину держави, Книжкова палата України поступово перетворюється на одну з центральних установ, що опікується справою збереження архівних матеріалів. Головним напрямом науково-дослідної роботи Державного архіву друку є формування електронних баз ретроспективної бібліографії всіх видів друкованої продукції, що видавалася на теренах України. Проведену аналітичну роботу присвячено газетному фонду 1961 р.

Аналіз досліджень і публікацій. Створення електронних баз даних ретроспективної бібліографії є актуальною проблемою сучасної науки, адже друковане джерело становить аналітико-синтетичну основу для проведення наукових досліджень у будь-якій галузі. Базові аспекти актуальної натеper цифровізації розглянуто в монографії К. Єфремової, Д. Шматкова, В. Кохан [1]. Фундаментальною працею з проблеми систематизації друкованої інформації є монографія О. Сербіна [2]. Серед вітчизняних науковців, які працюють над проблемою формування бібліографічних електронних баз, найбільш плідними є М. Женченко [3; 4] та І. Антоненко [5].

Спираючись на зазначені праці, авторки поставили за мету дослідити процес створення електронної бази даних газетного фонду Державного архіву друку на матеріалах 1961 р. [6].

Виклад основного матеріалу дослідження. Важливою частиною фондів Книжкової палати України, що перебувають на довічному зберіганні в Державному архіві друку, є фонд періодичних видань (газет), які видавалися й видаються на теренах України, починаючи від 1917 р. і дотепер, та використовуються для забезпечення наукових, інформаційних, культурних й освітніх запитів. Роль і значення газетної продукції у складі документних фондів визначаються насамперед її вагомим місцем у мережі засобів масової інформації, оскільки ці друки завжди залишаються невіддільним елементом життя суспільства,

універсальним збірником матеріалів щодо соціальної дійсності минувшини та сьогодення.

Фонд періодичних видань (газет) є обов'язковою складовою частиною єдиного архівного фонду, що виконує два важливих взаємопов'язаних завдання: забезпечує якнайповніше використання носіїв інформації в інтересах сучасників і зберігає повноту зібрань для наступних поколінь.

Упродовж 2021—2022 рр. тривала робота зі створення бази даних ретроспективного фонду періодичних видань (газет) 1961 р. Зокрема, проведено аналітико-синтетичне опрацювання 1979 річних комплектів колгоспних газетних видань. Основою для формування бібліографічної бази даних слугував стандарт ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 "Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання". Про кожне видання наведено такі дані:

- назва;
- засновник;
- рік заснування;
- мова;
- місце та рік видання;
- наявні номери;
- тираж;
- кількість сторінок у примірнику та підшивці.

Окрім цього, наведено відомості щодо додатків, перейменування, зміни засновника, наявних пошкоджень тощо.

Далі докладніше розглянемо динаміку випуску газет 1961 р. за географією розташування видавництв, статусністю та цільовим призначенням газетних друків, накладом, мовою видання тощо (табл. 1—3).

Дані, наведені в табл. 1, свідчать, що у 1961 р. кількість колгоспних газетних видань у зазначених областях зменшилася. Загалом припинили виходити 229 газет, що видавалися у 1960 р. Водночас у цих регіонах почали друкувати 114 нових газет, а саме:

— у Київській області — 18: "Ленінським шляхом" Барішівського р-ну; "Україна" Василь-

ківського р-ну; "Зоря комунізму", "Прапор перемоги" Володарського р-ну; "Колгоспне село" Гребінківського р-ну; "Колгоспник Придніпров'я", "Шлях до комунізму" Димерського р-ну; "Прапор Жовтня", "Прапор комунізму", "Шляхом Леніна" Згурівського р-ну; "Прапор комунізму" Іванків-

ського р-ну; "Будівник комунізму", "Трудівник радгоспу" Києво-Святошинського р-ну; "Вперед" Рокитнянського р-ну; "Шляхом комунізму" Ставищанського р-ну; "Вперед" Таращанського р-ну; "Радгоспна правда" Тетіївського р-ну; "Радгоспне життя" Фастівського р-ну;

Таблиця 1

Розподіл періодичних колгоспних видань (газет), виданих у 1961 р. порівняно з 1960 р.

Область	Кількість назв		У %
	1961 р.	1960 р.	
Вінницька	396	416	95,2
Волинська	20	29	69,0
Дніпропетровська	74	81	91,4
Донецька	42	42	100,0
Житомирська	116	110	105,5
Закарпатська	29	47	61,7
Запорізька	98	101	97,0
Київська	268	262	102,3
Кіровоградська	52	57	91,2
Кримська	48	51	94,1
Луганська	37	42	88,1
Львівська	70	71	98,6
Миколаївська	62	62	100,0
Одеська	67	95	70,5
Полтавська	101	98	103,1
Ровенська	23	40	57,5
Станіславська	17	7	242,9
Сумська	80	82	97,6
Тернопільська	21	27	77,8
Харківська	51	54	94,4
Херсонська	38	46	82,6
Хмельницька	47	51	92,2
Черкаська	175	170	102,9
Чернівецька	15	20	75,0
Чернігівська	32	33	97,0
Усього	1 979	2 094	94,5

— по 12 — у Вінницькій, Житомирській і Львівській: "Під прапором Леніна", "Ленінський прапор" Барського р-ну; "Колгоспник", "Шлях до комунізму" Вінницького р-ну; "Шляхом Ілліча" Калинівського р-ну; "За високий урожай" Липовецького р-ну; "Маяк комунізму" Могилів-Подільського р-ну; "Зоря комунізму" Оратівського р-ну; "Зоря комунізму" Тиврівського р-ну; "Шляхом Ілліча" Хмельницького р-ну; "Шлях до комунізму" Шаргородського р-ну; "Маяк" Ямпільського р-ну; "Дружба" Брусилівського р-ну; "За комуністичну працю", "Колгоспне слово", "Комуніст", "Перемога", "Прапор Леніна" Попільнянського р-ну; "Заповіт Ілліча", "Прапор Жовтня" Ружинського р-ну; "За комуністичну працю" колгоспу ім. Ватутіна с. Дубовець; "Ленінським шляхом" колгоспу ім. Леніна; "Маяк" колгоспу ім. Сталіна с. Топорище; "Перемога" колгоспу "Ленінська перемога"; "Ленінський шлях", "Шляхом Жовтня" Івано-Франківського р-ну; "Ленінським

шляхом", "Прапор комунізму" Городецького р-ну; "Зоря комунізму" Рава-Руського р-ну; "Держиниць" Мостиського р-ну; "Вільне життя" Стрийського р-ну; "Будівник комунізму" Нестерівського р-ну; "Колгоспна правда" / Парти́йна організація, правління колгоспу ім. Щорса та Романівська сільрада; "За високий урожай" / Парти́йна організація, правління колгоспу "Україна" й Воцнівська, Михайлевицька та Хлопчинська сільради; "Колгоспне життя" / Парти́йна організація та правління артілі ім. В. Стефаніка й Суходільська сільрада; "Маяк комунізму" / Парти́йна організація міжколгоспного відгодівельного господарства;

— у Станіславській — 10: "До комунізму", "Зоря комунізму", "Колгоспник", "Маяк комунізму" Косівського р-ну; "До комунізму", "Колгоспне життя", "Ленінець" Снятинського р-ну; "Маяк комунізму" Городенківського р-ну; "Ленінським шляхом" Рогатинського р-ну; "Колгоспна правда" Войнилівського р-ну;

— у Черкаській — 9: "Вперед", "Ленінська правда", "Прапор комунізму" Драбівського р-ну; "Колгоспна зірка", "Колгоспна правда" Чорнобаївського р-ну; "Колгоспне життя" Корсунь-Шевченківського р-ну; "Ленінським шляхом" Гельмязівського р-ну; "Маяк комунізму" Уманського р-ну; "Шляхом Ілліча" Монастирищенського р-ну;

— у Полтавській — 7: "Будівник комунізму" Кобеляцького р-ну; "Вперед" Новосанжарського р-ну; "Зоря" Градизького р-ну; "Зоря комунізму" (р-н не зазначено); "Колос" Гоголівського р-ну; "Кіровоць" Полтавського р-ну; "Прапор Леніна" Козельщинського р-ну;

— у Миколаївській — 5: "Шлях Леніна" Канківського р-ну; "Будівник комунізму", "Мічурінець" Кривоозерського р-ну; "До нових успіхів" Березнегуватського р-ну; "Червоний прапор" Веселинівського р-ну;

— у Сумській — 5: "Будівник комунізму" Талалаївського р-ну; "Вперед" Шосткинського р-ну; "Ворошиловець" Кролевецького р-ну; "За високий урожай" Краснопільського р-ну; "За високий урожай" Недригайлівського р-ну;

— у Кримській — 4: "Знамя труда", "Первомаец" Євпаторійського р-ну; "Ленинец" Судакського р-ну; "За изобилие" (р-н не зазначено);

— у Дніпропетровській, Одеській, Ровенській — по 3: "Вперед" Софіївського р-ну та 2 газети з однаковою назвою "За комунізм" Новомосковського р-ну; "Ленинец" Татарбунарського р-ну; "Колгоспник" В. Михайлівського р-ну; "Колгоспна правда" Балтського р-ну; "Вперед", "Шлях до комунізму" Ровенського р-ну; "Ленинец" (р-н не зазначено);

— у Луганській, Харківській, Хмельницькій — по 2: "Сельский труженик" Олександрівського р-ну;

"Колгоспне виробництво" Марківського р-ну; "Голос колгоспника" Красноградського р-ну; "Колгоспне життя" Вовчанського р-ну; "Війтовецький механізатор" Волочиського р-ну; "Зірка комунізму" (р-н не зазначено);

— у Донецькій, Запорізькій, Кіровоградській, Тернопільській і Чернігівській — по 1: "Серп і молот" / Правління та первинна партійна організація колгоспу ім. Ілліча; "По шляху Леніна" Ново-Василівського р-ну; "Голос колгоспника" (р-н не зазначено); "Ленінським шляхом" Монастириського р-ну; "Ленінським шляхом" Дмитрівського р-ну.

Загалом же кількість видань у 1961 р. зменшилася порівняно з попереднім роком на 115 назв, що становить 5,5%.

Аналізуючи мову видання, слід зазначити, що колгоспні газети, на відміну від решти газетних видань (республіканських, районних, газет різних підприємств), виходили переважно українською мовою, російськомовні газети становили 8,6% загальної кількості цих друкув. Найбільше російськомовних газет випускали у східних областях УРСР: Донецькій (45,3%), Луганській (35,1%) і Запорізькій (31,6%). Одинадцять іншомовних газет (переважно угорською та польською мовами) виходили в Закарпатській області.

Зауважимо, що мовний розподіл суттєво відрізнявся навіть у сусідніх областях. Наприклад, у Миколаївській області майже всі газети, а саме 98,4%, виходили українською мовою, тоді як в Одеській області україномовні становили лише 37,9%. У Кримській області, як і попередніми роками, виходило 100% російськомовних газет (табл. 2).

Таблиця 2

Кількість періодичних колгоспних видань (газет) 1961 р. за мовами видання

Область	Українська		Російська		Іншомовні	
	Назв	%	Назв	%	Назв	%
Вінницька	396	100,0	—	—	—	—
Волинська	20	100,0	—	—	—	—
Дніпропетровська	73	98,6	1	1,4	—	—
Донецька	23	54,7	19	45,3	—	—
Житомирська	116	100,0	—	—	—	—
Закарпатська	18	62,1	—	—	11	37,9
Запорізька	67	68,4	31	31,6	—	—
Київська	268	100,0	—	—	—	—
Кіровоградська	50	96,2	2	3,8	—	—
Кримська	—	—	48	100,0	—	—
Луганська	24	64,9	13	35,1	—	—
Львівська	70	100,0	—	—	—	—
Миколаївська	61	98,4	1	1,6	—	—
Одеська	26	38,8	41	61,2	—	—
Полтавська	101	100,0	—	—	—	—
Ровенська	23	100,0	—	—	—	—
Станіславська	17	100,0	—	—	—	—
Сумська	72	90,0	8	10	—	—

Продовження таблиці 2

Область	Українська		Російська		Іншомовні	
	Назв	%	Назв	%	Назв	%
Тернопільська	21	100,0	—	—	—	—
Харківська	47	92,2	4	7,8	—	—
Херсонська	36	94,7	2	5,3	—	—
Хмельницька	47	100,0	—	—	—	—
Черкаська	175	100,0	—	—	—	—
Чернівецька	15	100,0	—	—	—	—
Чернігівська	32	100,0	—	—	—	—
Усього	1 798	90,8	170	8,6	11	0,6

Тиражі колгоспних газет варіюються від 200 до 2 тис. примірників. У більшості зазначених областей найпоширенішими були середні тиражі, що становили від 500 до 1000 одиниць — 62,6% загальної кількості видань. Далі йдуть тиражі від 1000 до 1500 примірників — 19,3%. На найменші

тиражі, до 500 примірників, припадає 12,8%. Великі тиражі (від 1500 примірників) серед колгоспних газет траплялися доволі рідко, їхня частка становить лише 1,9% загальної кількості видань. Незначна частина газет — 3,4% — виходила без зазначення тиражу (табл. 3).

Таблиця 3

Розподіл періодичних колгоспних видань (газет), виданих у 1961 р., за тиражами

Область	Тираж				
	До 500	Від 500 до 1000	Від 1000 до 1500	Понад 1500	Без зазначення тиражу
Вінницька	42	222	111	13	8
Волинська	3	8	9	—	—
Дніпропетровська	31	39	4	—	—
Донецька	10	12	2	—	18
Житомирська	11	81	24	—	—
Закарпатська	1	19	7	—	2
Запорізька	18	56	22	1	1
Київська	16	194	46	10	2
Кіровоградська	5	44	2	1	—
Кримська	14	33	—	—	1
Луганська	22	13	1	1	—
Львівська	1	42	22	3	2
Миколаївська	14	39	4	—	5
Одеська	6	35	18	4	4
Полтавська	3	76	20	2	—
Ровенська	2	16	4	—	1
Станіславська	2	12	2	—	1
Сумська	13	51	15	—	1
Тернопільська	—	21	—	—	—
Харківська	15	32	3	—	1
Херсонська	5	27	5	—	1
Хмельницька	1	37	6	2	1
Черкаська	13	97	54	—	11
Чернівецька	—	7	—	—	8
Чернігівська	5	27	—	—	—
Усього	253	1 240	381	37	68

Колгоспні газети аналізованого періоду виходили на двох шпальтах формату А4, з періодичністю від 1—2 разів на тиждень до 1—2 разів на місяць, деякі — 1 раз на квартал. Невеликих обсягів цих друків вистачало лише на висвітлення чергових постанов ЦК КПРС, рішень обласних і районних комітетів партії. Як і вся тогочасна преса, газети були покликані

створювати в суспільстві атмосферу соціального оптимізму, впевненості у справедливості й непереможності справи побудови комунізму.

Висновки. Підсумовуючи аналіз динаміки випуску газет 1961 р., можемо зробити такі висновки:

1) кількість колгоспних газетних видань УРСР поступово зменшувалася;

2) тиражі та періодичність виходу мали широку варіативність, що загалом віддзеркалювало тенденцію на скорочення цього типу видань;

3) більшість газет друкували українською мовою, російськомовні видання виходили переважно у східних і південних областях республіки;

4) зважаючи на те, що засновниками газет були партійні та радянські органи (колгоспні парткоми та сільські ради народних депутатів), можна констатувати факт всеосяжного контролю

з боку партійних органів за всіма сферами життя тогочасного суспільства;

5) основним результатом проведеної роботи стало створення повної бази даних колгоспних газет 1961 р. видання, що перебувають на постійному зберіганні в Книжковій палаті України. Загальна кількість видань налічує 1979 назв, відповідно база даних періодичних видань (газет) 1917—1961 рр. поповнилася 1979 записами та становить 45 579 позицій.

Список використаних літератури та джерел

1. *Базові аспекти цифровізації та їх правове забезпечення* : монографія / К. В. Єфремова [та ін.] ; за ред. К. В. Єфремової. — Харків : НДІ правового забезпечення інноваційного розвитку НАПрН України, 2021. — 180 с.
2. *Сербін О.* Систематизація інформації в контексті розвитку класифікацій наук : монографія / Олег Сербін ; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. — Київ : Київський університет, 2015. — 430 с.
3. *Женченко М.* Бібліографічний опис електронних ресурсів: загальні вимоги / Марина Женченко // Вісник Книжкової палати. — 2011. — № 4. — С. 1—4.
4. *Женченко М.* Загальна і спеціальна бібліографія : навч. посіб. / Марина Женченко. — Київ : Жнець, 2011. — 255 с.
5. *Антоненко І. П.* Каталогізація електронних ресурсів : наук.-метод. посіб. / І. П. Антоненко, О. В. Баркова ; наукове редагування О. В. Воскобойнікова-Гузєва. — Київ : НБУВ, 2007. — 116 с.
6. *Фонд газетних видань Державного архіву друку Книжкової палати України імені Івана Федорова.* — 1961. — 45 579 од. зб.

Svitlana Shulzhenko,

Senior Researcher of the State Printing Archive of the Book Chamber of Ukraine

Kateryna Shulzhenko,

Researcher of the State Printing Archive of the Book Chamber of Ukraine

Creation of an electronic base of retrospective bibliography of the newspaper fund of the State Printing Archive (based on materials from 1961)

The article prepared by the authors is the next in the matter of publicizing the results of the analytical and statistical analysis of the fund of newspaper periodicals stored in the State Printing Archive of the Book Chamber of Ukraine. The presented study updates the newspaper periodical of 1961. Adhering to the approved requirements for reporting products, the authors raise the problem of researching newspaper periodicals, draw attention to its genre, format, publishing standards, etc. The work includes an analysis of previous publications on the given topic. The purpose of the prepared article is to present a generalized picture of the development of newspaper periodicals in Ukraine in 1961. The methods of scientific research were general (comparison, measurement, analysis and synthesis) and special (grouping, graphic representation, correlation of data, component analysis, formation of dynamic series). The parameters for the analytical and statistical analysis of the fund of newspaper periodicals were such indicators as the geography of the location of publishing houses, the dynamics of their development from the point of view of the growth of printed products, the status and purpose of newspaper products, the language of publication of newspaper prints, etc. The researchers also analyzed the content of Ukrainian Soviet newspapers of the specified period and made conclusions regarding their compliance with the social and political regime of that time. A separate research episode of the article became collective farm newspapers, which at the specified stage of Ukraine's development acquired special dynamism. In the work carried out, the authors relied on the requirements and standards in force in the Book Chamber of Ukraine regarding the creation of electronic databases of retrospective bibliography. The conducted research is intended for scientists, librarians, university teachers and all those interested in the development of domestic printing.

Keywords: *press; newspaper; newspaper fund of the State Printing Archive; types of Soviet newspaper periodicals; electronic database of retrospective bibliography*

References

1. Yefremova K. V. [ta in.]. (2021). *Bazovi aspekty tsyfrovizatsiyi ta yikh pravove zabezpechennya* : monohrafiya. Kharkiv: NDI pravovoho zabezpechennya innovatsynoho rozvytku NAPrN Ukrayiny.
2. Serbin O. (2015). *Systematyzatsiya informatsiyi v konteksti rozvytku klasyfikatsiy nauk* : monohrafiya. Kyiv: Kiyivskij universitet.
3. Zhenchenko M. (2011). Bibliografichnyy opys elektronnykh resursiv: zahal'ni vymohy. *Visnyk Knyzhkovoyi palaty*, 4, pp. 1—4.
4. Zhenchenko M. (2011). *Zahal'na i spetsial'na bibliohrafiya: navch. posib.* Kyiv: Zhnets'.
5. Antonenko I. P. & Barkova O. V (2007). *Katalohizatsiya elektronnykh resursiv : nauk.-metod. posib.* Kyiv: NBUV.
6. *Fond hazetnykh vydan' Derzhavnoho arkhivu druku Knyzhkovoyi palaty Ukrayiny imeni Ivana Fedorova.* (1961). 45 579 od. zb.

Надійшла до редакції 12 січня 2023 року